

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An si cadat super barbam alicuius Hostia, vel fragmentum, sit ipsa barba lauanda? Et quid, si singuis cadat super barbam Sacerdotis? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. res. 10. p. 189.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

con peligro de que tengan al Parroco por necio; puede, y deve darse priesta: pero no ha de perder la deuida modestia, ni decencia que se perderia con ir corriendo.] Ita ille. Affirmatiuam sententiam sustinet Quintanaduenus *Theol. Mor. tom. 1. tract. 4. singul. 8. num. 1.* nisi eam magnam irreuerentiam festinatio afferat, quæ periculum gignat decidenti in terram Sacramentum, aut Parochum cum illo, vel verum aliquid (non puerile, aut pharisaicum) sequatur populi scandalum. Hæc autem rarissime euenient; nam qui veloci cursu Eucharistiam deferri videat, existimare debet, periculum esse in mora. Et si Parochus propterea ab insipientibus irideatur, non ideo administrationis obligatio excusabitur. Si enim iuxta Theologos in 2.2. *quest. 185.* quilibet tenetur honorem, famam, & vitam prodigere, vt proximo in extrema necessitate spirituali succurrat, cur Parochus illam leuem irrisionem sustinere non tenebitur cum ex charitate, & iusticia obligatus sit omni sui in mortis articulo subuenire Sacramentorum administratione? Nec irreuerentia ex festinatione orta ea est, vt excuset ad hoc præcepto, eique vitilias suscipientis, ob quam instituta est Eucharistia, præponderat, & ob eam credit quasi iuri suo Sacramentum. Quemadmodum aliqui irreuerentia est, quod à Sacerdote non ieiuno Missa celebretur, & tamen potest, ad communicandum alium, vel se ipsum in mortis articulo, vt docent Zambranus de *Euchar. cap. 3. dub. 6. num. 1.* Laymann. *lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 20.* & alij. Sicut & si quid irreuerentia sit, vt Laicus propriis manibus Hostiam consecratam tangat; potest tamen & eam sibi in mortis naturalis, vel violente discrimine ministrare, si non adit aliquis Sacerdos, vel Diaconus, vt septuaginta Illucius, Suardus, Coninch, Chapequilla, Reginaldus, Granadus, & alij apud Dianam 3. *part. tract. 4. resol. 47. & 5. part. tract. 3. resol. 47.* contra Hurtadum, Præpositum, Faustrum, Tannerum, Fagund. & Ochagauium, Hinc patet de ratione Barbosa. Hucusque Quintanaduenas.

6. Vnde ex his rectè circa præsentem difficultatem discurrit Pater Lugo *vbi supra num. 16.* & idèd cum ipso assero, quod in hac re prudenter conferenda sunt irreuerentia Sacramenti, & irrisio Sacerdotis cum necessitate, vel vitilias recipientis, vt appareat quid rationabilius sit. Certe quoties Parochus ministraturus Basptimum, vel penitentiam, vel Extremam Vnctionem, probabiliter timet, proximum in peccato mortali decessurum, nisi festinet, & currat; fatentur Doctores, illum debere currere festinanter, etsi nondum integrè sit indutus, aut ingruat pluuia, vel pruina, vel æstus, aut Sacerdos sit irridendus, vt fatuus; Tenetur enim non solum honorem, & famam, sed etiam vitam exponere pro salute suorum ouium, quando versantur in extrema necessitate spirituali. Vnde colligo 1. quoties infirmus nequit aliud Sacramentum præter Eucharistiam recipere, prudentèrque timetur eius damnatio, nisi recipiat Viaticum; hoc esse ministrandum, etsi Sacerdos debeat currere festinanter, & omittere ritus accidentales Communionis; quia tunc necessitas morientis præponderat reuerentiæ Sacramenti. Secus verò si non vrgeat talis necessitas; quippe sola Communionis vitilias non præponderat Eucharistia venerationi

7. Sed si aliquis curiosus inquirat, an Sacerdos possit vehi equo ad præbendum Viaticum moribundo longè distanti, Possesius, & Barbosa *vbi supra* asserunt non posse, nisi loci consuetudo id permitteret, & equus esset mansuetus, addentes, quod quantumvis sit defatigatus, debet non tradere Eucharistiam pixidem ferendam Laico, sed hinc inde à

Laicis ipse humeris sustentetur, vel bursa collo appenda portet Eucharistiam. Verum Quintanaduenus *loco citato singul. 8. num. 2.* ad hoc dubium sic respondet: nisi prudenter timeatur, pixidem Eucharistia, vel Sacerdotem cum ea in terram casurum, potest ille equitans eam deferre. Quod periculum non aderit, cum in mansuetu equo, vel in mula, aut asino iter ageret. Quod si contingat, quod nimis distet agroti domus, & equus non inueniatur, Parochusque ob debilitatem non possit totius itineris cursu solus deferre, adhibeat sibi alium Sacerdotem, vel Diaconum in Sacerdotis absentia, socium, qui eam etiam deferat, vel, quod facilius est, collo appendat in bursa. Si verò contingeret, quod nec Sacerdos, nec Diaconus adsint qui possint in hoc casu iuuare deferentem; nec hic queat absque iuamine: Laicus iuuat, ac deferat, iuxta sententiam Laiman. *lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 4.* Coninch. *quest. 2. art. 3. num. 23.* & Dianæ 3. *part. 4. sect. 4. resol. 47.* docentium, posse Laicum Eucharistiam ministrare moribundo, si adsint Sacerdos, & Diaconus. Quod probabile reputat Valentia *tom. 4. disp. 6. quest. 10. part. 1.* licet intolerabilis opinio vocetur à Soto: Sed immeritò: nam id nec naturali, nec diuino præcepto repugnat: immo nec Ecclesiastico; quia *c. perueniat. disp. 2. de consecr. loquitur extra casum necessitatis.* Nec consuetudo obstat; nam hæc adesse in præsentem nequit: quia cum illa sit actuum repetitio, & hic casus rarissime, aut nunquã euenierit, non potest circa eum esse propriè consuetudo. Per quod patet responsio ad secundam dubij partem. Et hæc omnia docet Quintanad. *vbi supra;* Et quidem contra Cardinalem de Lugo nominatim contra me asserentem, non posse Laicum ministrare Eucharistiam moribundo; oppono eius Fratrem Germanum Patrem Franciscum de Lugo, qui nouissimè, me citato de *Sacram. lib. 4. c. 1. q. 1. num. 11.* & alios penes ipsum nostram sententiam tenentes, nempe Laicum in articulo mortis, si non adit alius ministrare posse non solum ipsum cum suis manibus sumere factum Viaticum sed etiam illud aliis ministrare.

8. Nota hinc obiter, Marcum Serium *tom. 1. de officio & potestate Parochi disp. 5. difficult. unica quest. 2. 1. num. 15.* obseruare Patrem Iosephum de Augustino virum quidem doctissimum ex Societate I. E. S. V. & Concium nostrum amantissimum, cum infirmus particulam deglutire non posset, illam posuisse in cochleari argenteo cum paruo iure, vt in stomachum facilius transmitteret, sed vt verum fatear, hæc praxis mihi non placet, ob reuerentiã debitã tanto Sacramento: non enim decet ponere illud in iure, propter carnis pinguedinem in ipso admixtam: sed potius intra parum aquæ, vel vini; quæ quidem ordinantur, & sunt instituta ad confectionem huius Sacramenti. Sed si forsan Medici existimarent hæc infirmo detrimentum allatura; tunc particulam in iure calido apponi concederem, & forsan in hoc casu ita praticauit Pater Augustinus, *vbi supra.*

RESOL. LIV.

An si cadat super barbam alicuius Hostia, vel fragmentum, si ipsa barba lananda?
Et quid, si sanguis cadat super barbam Sacerdotis? Ex part. 10. tr. 12. & Mis. 2. Ref. 10.

§. 1. AD primum negatiuè respondet Tamburinus *Opusc. de Sacrif. Missæ, lib. 2. cap. 8. §. 8. num. 3.* vbi sic ait: Simile quid de illius viri barba dicendum est; si enim fragmentum capere Sacerdos modeste potest, & sine viri offensione, accipiat; secus,

Quæ hic est
intia Ref.
66. & in aliis
eius annot.

Sup. hoc supra
in tr. 10.
Ref. 125. §.
Nota etiam
& infra in
Ref. 98. §. 1.
in fine.

Sup. hoc lege
doctrinã
Ref. 104. seq.
& signanter
prope finem,
à vers. quid
est faciendũ.

Sup. hoc est
authoribus
hic citatis
supra in tr.
Ref. 131. &
in aliis eius
not.

Quæ hic est
in Ref. 66.
& 67. & etiã
in Ref. 65. à
§. Sed quod
& seq. & in
12. §. à lin.
1. vbi ad
§. His suppo-
sitis, & infra
in hæc ipse
met Ref. §.
falsè ad me-
dium, à vers.
Si verò, & in
tom. 3. tr. 1.
Ref. 96. sig-
nante §. Sed
& in tom. 1.
tr. 2. Ref. §.
Et his, in
principio,
& ibi in tr. 3.
Ref. 145. §. 1.
ante modum,
à vers. Re-
sponso.

eus, Deo commendat. Quod si poruit accipere, ne deinde sit sollicitus tentare, vel præcipere prædictæ barbæ lotionem; melius enim est vitare turbationem fidelium, quam Rubricarum apicem, eiusmodi cautelas præcipientem obseruare. Ita ille. Sed hæc opinio mihi non placet, nec enim Ecclesiæ Rubricæ præcipiunt turbationem Fidelium, sed reuerentiam, quam ipsi debent diuinissimo Sacramento; idè puto in tali casu lotionem barbam esse purgandam, & aquam reponendam in piscinam. Sic Doctores citandi.

Sup. hoc in vers. not. præteritæ.

2. Sed quid dicendum, si sanguis caderet super barbam Sacerdotis? Pater Tamburinus *vbi supra* fuit nimis indulgens in barbæ secularium; sed Bartholomæus ad Angelis *Dial. §. 713*; est nimis rigidus in Sacerdotum barbæ; putat enim in tali Casu barbam Sacerdotis post trinam lotionem esse abradendam, & combutendam. Mihi placet opinio, quam refert & sequitur Trullench *de Sacram. lib. 3. c. 8. dub. 23. n. 16.* asserens, in isto casu sufficere, si repetita lotionem Sacerdos barbam purget. Et hanc sententiam tenet etiã Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 15. num. 301*. *vbi sic ait*: Addit Bartholomæus ab Angelis, barbam Sacerdotis post trinam lotionem abradendam, & combutendam esse, quoties Christi Sanguis super barbam Sacerdotis ceciderit. Quod tamen facillè ferent Monachi, quibus plerisque familiare est, barbam ad curem rasare; quod & multi alij Clerici Regulares, & seculares etiam faciunt. Italis verò, & Germanis Sacerdotibus secularibus, & non paucis etiam Regularibus, qui more gentis barbicolæ sunt, durum satis in praxi videbitur, quorù causam tuendè suscepit Bonacina *supra*: tum quia (inquit ille) non est vsu receptum (quasi verò res esset tam frequens, vt ex vsu, & frequentia possemus sumere argumentum); tum quia Sacerdotes aut obligandi essent ad non deferendam barbam (quidni) obligentur? imò ad non nutriendam cæleriore more seminarum, (quod non pauci faciunt;) aut saltem (inquit ille) aliquando cogerentur lubitrij notam subire abrasa, & combusta barba. Quamobrem putat Bonacina sufficere, si repetita lotionem barbam purgent, iuxta receptam consuetudinem. Hucusque Dicastillus.

RESOL. LV.

An si particula cadat super manum v.g. communicantis, sine virtute Rubricæ Missalis manu lauanda, & aqua in Sacrarium infundenda?
Et quid si labatur super vestes Monialis, vel in terra, tabula, panno profano, vel aliqua alia re, vel super barba communicantis, vel si laicum sustulerit è terra, &c.
Et quid faciendum, si in supradictis locis, & partibus ceciderit aliquid è sanguine?
Et quid, si ex Hostia, vel sanguine aliquid ceciderit in panno sacro, videlicet super manicam Alba, Mappam, linteum, seu pallam, &c. Ex part. 10. tract. 13. & Misc. 3. Ref. 49.

§. 1. **N**egatiuam sententiam tenet Pellizzarius, *tract. de Monialibus, c. 10. sect. 3. subsect. 1. num. 241*. *vbi sic ait*: Quod si hic obiter quæras, an casu, quod particula consecrata labatur super veste Monialis communicantis, aut super aliqua alia re, vel etiam super manibus ipsiusmet Monialis, obseruari debeat rubrica Missalis, quæ ita habet: Si ceciderit (hostia scilicet consecrata) extrà corporale in mappam, seu alio quouis modo in aliquod linteum, mappa, vel linteum huiusmodi diligenter lauetur, & lotio ipsa in Sacrarium effundatur. Respondetur, quòd cum ista Rubrica loquatur expressè de mappis,

sup. hoc & aliis casibus contentis in hac Res. lege doctrinam Res. præteritæ, & signatè §. 1.

seu linteis, non videtur extendenda ad alios similes casus; & consequenter neque ad eos, qui hic proponuntur; idque iuxta communem regulam, quod ubi agitur de obligatione imponenda, strictè interpretatio faciendâ est; præter quam quod obseruatio illius rubricæ esset valde onerosa in casibus hic propositis, vt facillè consideratî constabit; verum tamen est, quòd in simili diligenter inspiciendum est, num in loco, super quo cadit hostia consecrata, ad sit aliquod illius fragmentum; & si quod est, aliquo ex modis indicatis tollendum est reuerenter, quin etiam esse vidè decens, vt Moniales ipsæ abluerent rem illam, super qua cadit particula consecrata, itaque ad maiorem reuerentiam Sacramenti. Quæ omnia confirmari maxime possunt ex doctrina, quam tradit Suarez *de off. de Euchar. sect. 1. nimirum ea, quæ in Missali proponuntur sub titulo, de Defectibus, solum esse interpretationes quasdam doctrinales (non verò speciales constitutiones inducentes nouam obligationem) & quidem daras iuxta doctrinam probabilem; non tamen magis obligare, quam res ipsæ, aut doctrinæ in qua eæ fundantur. Ita docti viri à me conuicti, & præsertim P. Zanettus alibi citatus. Hucusque Pellizzarius, quem sequitur Baucius *in Miscell. Casuum Conscien. tom. 2. post Opuscul. 4. in appendice, quæst. 7.**

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhaero, & pro Rubricam Missalis non apponere illa exempla, & casus taxatiuè, sed demonstratiuè; respectu enim ad casus, qui ordinariè contingere poterant; vnde non ex hoc sequitur minime extendendam esse ad alios, & similes casus, in quibus militat eadem ratio; Ex ita Rubricam illam intellexerunt omnes fere Doctores, vt apparet exemplis adiciendis, quæ ponit Franciscus Nigro *in Additionibus ad Peram Kay. de ad. celebrandi Missam, part. 2. regul. 7. num. 5. vbi sic ait*: Quæ res quid præstare teneatur celebrans, si particula Communionis ceciderit in terra. Respondetur, quòd locus radi debet, quantum sufficit; hoc est, quanta est superficies terræ tactæ, & rasum ratic debet in Sacrarium; Si vero ceciderit in tabula, eadem ratione fiat: quòd si in panno profano, tunc laui debet per tres vices, & ablutio reponi debet in Sacrarium. vt aliqui dicunt, quos sequitur P. Timarchus, licet nonnulli dicant, quòd pannum lotum scindi debet, & comburi; verum hoc fit, si ceciderit de sanguine, vt ait Posséuinus *de Officio curat. cap. 8. num. 4.* lauari ergo solum debet ob reuerentiam Sacramenti etiam si fragmentum non possit discerni, & tunc pannum pluries lauari debet, non verò comburi vt docent Henriquez *lib. 8. cap. 28. num. 4.* Sotus *in 4. dist. 10. quæst. 2. art. 8.* Gauantus *in Commun. rub. Missal. part. 3. tit. 10. num. 15.* & alij; si autem ceciderit in panno sacro, videlicet super manicam Albæ satis erit si lauetur, & fiat vt supra sine scissura; Posséuinus loco citat. Et hæc omnia sunt conformata *Rub. Missal. de defectibus in Missis, occurrib.* Quòd est faciendum, si cadat Sacramentum super barbam communicandi; quòd satis est si barba pluries lauetur, si quidem barbæ magis patendum est, quam tapetibus, & aliis pannis. Quid si Laicus, parricidius, aut Sacerdotem, particulam sustulerit è terra? Posséuinus *loc. cit.* docet, quòd lauari debent manus Laici, & ablutio reponenda est in Sacrarium propter eandem rationem. Et hæc omnia docet Nigro *vbi supra*, & communiter Doctores. Dicendum est itaque in prædicta Rubrica comprehendî casus similes; nam vt ego alibi probaui, casus in quo militat eadem ratio, dicitur comprehensus in casu expressè vt nota Glossa communiter recepta, *cap. 1. verb. Italia, de tempor. Ordinam. in 6.*

RESOL.

ANTO
Opera
Tom. 10
E III